

Hedersmordsoffer i svenska media

- En kritisk diskursanalys av hur svenska nyhetsartiklars framställer hedersmordsoffer

Jane-Ange Musekura

Mänskliga Rättigheter

Historiska institutionen

Kurskod: MRSG31

VT17

Handledare: Andreas Tullberg, Emma Severinsson

Abstract

I den här undersökningen har en kritisk diskursanalys gjorts på svenska medias nyhetsartiklar kring hedersmord. Utifrån ett intersektionellt feministiskt perspektiv har jag använt mig av Teun A. van Dijks kritiska diskursanalys med fokus på framställningen av manliga och kvinnliga hedersmordsoffer. Genom en avgränsning på primärmaterial från 2002–2017 har jag granskat den mediala diskursens användning av diskursiva strategier. Hedermordsfall är det som inom hedersrelaterat våld får mest uppmärksamhet i media. Dessutom blossades en hedersmordsdebatt upp år 2002 som även är upphovet till mitt intresse till att börja med.

Vanligtvis är det förövarna eller de kvinnliga offren som domineras inom diskursen och därför väcktes mitt intresse för dem som hamnar i skymundan trots utsatthet. Jag menar både män och HBT-personer men i det här fallet fick jag på grund av informationsbrist fokusera på männens utsatthet och mer specifikt deras framställning som offer i media. En jämförelse mellan manliga och kvinnliga offer där fokus bland annat har lagts på användandet av diskursiva strategier och dess effekt. Men för att få en översikt av diskursens reproduktion av eller motstånd mot dominans använde jag mig av tidigare forskning om hedersrelaterat våld samt ämnets tidigare mediala diskurser. Min insikt kring medias betydande maktposition har alltid funnits men under den här studien har jag fått en fördjupad insikt av hur diskurser kan ägas och styras efter eget intresse.

Nyckelord; Hedersrelaterat våld, hedersmord, diskurs, manliga offer, kvinnliga offer, dominans, makt, reproduktion, hedersmordsdebatt

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar.....	2
1.2	Material och avgränsningar.....	2
1.2.1	Primär- och sekundärmaterial.....	4
1.3	Forskningsetiska bedömningar.....	5
2	Litteraturoversikt och tidigare forskning	6
2.1	Dominerande forskningsperspektiv.....	7
2.2	En kulturrasistisk hedersvåldsdebatt.....	9
2.3	Studier av hedersrelaterat våld och förtryck.....	10
2.4	Förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld.....	12
2.5	Forskningsbrist och den egna studiens bidrag.....	13
3	Teori och metod	15
3.1	Teori.....	15
3.2	Metod.....	17
4	Kritisk diskursanalys på hedersmordsfall	21
4.1	Analys av artiklar med kvinnliga hedersmordsoffer.....	21
4.1.1	Analys av hedersmordet på Pela Atroshi.....	21
4.1.2	Analys av hedersmordet på Fadime Sahindal.....	24
4.2	Analys av artiklar med manliga hedersmordsoffer.....	26
4.2.1	Diskursanalys av hedersmordet på Ramin Sherzaj.....	26
4.2.2	Diskursanalys av hedersmordet på Abbas Rezai.....	27
5	Diskussion	31
	Referenser	35

1 Inledning

Hedersvåldsdiskuren i Sverige har länge förts som ett problem av män mot kvinnor. De mest uppmärksammade hedersrelaterade fallen i Sverige är hedersmordet på Pela Atroshi år 1999 och hedersmordet på Fadime Sahindal år 2002. Riksdagsorganisationen glöm aldrig Pela och Fadime upprättades i deras namn och tillsammans blev dem den främsta symbolen för kampen mot hedersförtryck.¹

Det krävs en ny riktning där fokus läggs på att även män och HBT-personer är offer för hedersmord och även kvinnor är förtryckare.² I en undersökning gjord av Stockholms universitet visar resultat på att det är vanligt att mammor och andra kvinnliga släktingar också agerar förtryckare i hemmet. Undersökningen är från 2009 och av de 2000 niondeklassare som svarade att våld förekommer angav nästan hälften att mammans roll är aktiv när det kommer till att upprätthålla hedern i familjen.³ Kvinnans roll som förtryckare pratas det sällan om men enligt forskare spelar kvinnan en viss roll genom att vara hederns väktare för att upprätthålla vissa delar av hederstrukturen i hemmet.⁴

Diskursen var till en början väldigt exkluderande för både manliga och HBT-personer som utsattes för hedersrelaterat våld och förtryck. Nu har det gått 15 år sedan debatten blossade upp av svenska media, inom svensk politik och bland olika samhällsinstitutioner. Trots ökad kunskap och resurser till arbetet märks det fortfarande en social skillnad i vilka som framställs som offer och därefter får mest medkänsla och uppmärksamhet rent medialt. Jag tycker att en sådan exkluderande diskurs är oroväckande både för

¹ SVT Nyheter "Tio år efter mordet på Fadime: "Hedersvåld stort problem i Sverige" <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/tio-ar-efter-mordet-pa-fadime-hedersvald-stort-problem-i-sverige>, januari, 20, 2012, [Hämtad: 12/4 2017]

² Svenska Dagbladet "Även män offer för hedersmord", <https://www.svd.se/aven-man-offer-for-heders-mord>, augusti, 17, 2013, [Hämtad: 25/4 2017]

³ Sveriges Radio "Kvinnor förtrycker i hederns namn" <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6677977>, april, 20, 2017, [Hämtad: 25/4 2017]

⁴ Sveriges Radio "Forskare: Utan kvinnor inget hedersförtryck" <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6677977>, april, 20, 2017, [Hämtad: 25/4 2017]

att den troligtvis leder till brister i det förebyggande arbetet men också för att den kränker och undanhåller utsatta män och HBT-personer. Medias roll är viktig och genom att analysera nyhetsartiklar kommer jag att försöka avgöra vad diskursen tillför till den allmänna synen på manliga versers kvinnliga hedersmordsoffer.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Utifrån valda svenska nyhetsartiklar om olika hedersmordsfall är syftet att göra en kritisk diskursanalys på offerframställningen. En jämförelse mellan de olika artiklarnas diskurser kommer att göras ur ett intersektionellt feministiskt perspektiv. Utgångspunkten ligger på hedersmordsdebattens startår, 2002 men även med hjälp av artiklar som är skrivna framåt i tiden.

Frågeställningen som kommer att besvaras är följande;

- Hur ser den mediala framställningen ut på kvinnlig i jämförelse manliga hedersmordsoffer i svenska nyhetsartiklar på 2000-talet?

1.2 Material och avgränsningar

Jag har valt att avgränsa mig inom ämnet hedersrelaterat våld och förtryck till att analysera uppmärksammade hedersmordsfall. Min avgränsning beror dels på att jag vill ha ett påtagligt och representativt resultat. Detta för att så en så tydlig bild som möjligt av vilka egenskaper eller beskrivningar offret tilldelas men även för att det är enklare att förhålla sig till kontexten när det är tal om någorlunda uppmärksammade händelser. Med tanke på svårigheten som ligger i att definiera hedersrelaterat våld och förtryck har jag valt fall som har rubricerats som hedersmord i flera tidningar så att jag själv inte behöver göra den bedömningen. Hedersmord är även de fall som blir mer uppmärksammade i media och det kan bero på att det är enklare

rent juridiskt att fastställa sådana brott framför exempelvis arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap.

Urvalet kring artiklarna var betydligt mer begränsat när jag letade efter artiklar med manliga offer och trots att statistiken säger att manliga offer finns så är det få som har blivit omskrivna om. Jag fick välja de fall som enligt mina sökningar verkade vara mest omskrivna om och vid valet av kvinnliga offer valde jag fallet Fadime Sahindal och fallet Pela Atroshi som både har fungerat som ett slags startskott för den mediala debatten vilket kändes lämpligt för min undersökning. Avgränsningen till svenska media gjordes på grund av jag är intresserad av den svenska mediala diskursen och är inte ute efter att jämföra den med något annat land. Om det hade funnits mer tid och intresse så hade en jämförelse med övriga länder i Skandinavien varit ett alternativ.

Då jag har valt att använda artiklar som sträcker sig från 2002 till 2017 är jag medveten om att den stora tidsperioden påverkar resultatet vid jämförelsen. Detta har jag i åtanke vid min analys och diskussion och det kan vara både positivt och negativt eftersom diskursen under 15 år kan ha blivit påverkad av olika faktorer. Vad som har påverkat det stora tidsspännat och att det varierar bland tidningar är att det brister i artiklar med hedersmordsfall med manliga offer. Därför har jag fått välja mellan de få artiklar som finns och dem som går att arbeta med under ramen för min undersökning.

För att vara rättvis och inte alltför ledande har jag använt liknande sökord vid varje artikel och även försökt undvika att använda laddade ordsökningar, ett exempel på hur min sökning har sett ut är ”mordet på xxx xxx” där jag har sökt på för och efternamn i sökfältet. För mig har det också varit intressant att se vilka rubriksättningar de olika artiklarna har haft och därav försökte jag använda mig utav offrens namn. Jag har använt mig av Lund Universitets mediearkiv vid namn Retriever och det har främst varit för att justera min sökning när jag ville komma åt en specifik tidning. Detta för att jag från början hade önskat en mindre variation bland mina tidningar för att få en tydligare och mer påtaglig jämförelse. Men eftersom syftet är att jämföra bland svenska tidningar rent generellt blir det förhoppningsvis undersökningsbart fastän tidningarna skiljer sig åt.

1.2.1 Primär- och sekundärmaterial

Vid urvalsprocessen för mitt primärmaterial som presenteras nedan har jag inte lagt större vikt på att hitta en viss typ av artiklar eftersom jag enbart vill se hur media rent generellt har fört diskussionen. Jag har dock hållit mig till samma typ av artiklar eftersom det underlättar och ger mer trovärdigt resultat vid min jämförelse. Nyhetsartiklar kändes lämpligt eftersom de är informativa och förhoppningsvis neutrala.

Jag har valt ut 4 nyhetsartiklar om hedersmordsfall. Hälften om kvinnliga offer och den andra hälften om manliga offer. De tidningar jag kommer att analysera är *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet*, *Aftonbladet* och *Göteborgsposten*. Allihop trovärdiga tidningar som kan verka för att representera svenska media. Valet har mestadels skett slumpmässigt men jag ville samtidigt hålla mig till tidningar som allmänheten tar del av och som anses vara någorlunda yrkesmässiga. Jag valde exempelvis att inte ta artiklar från *Nyheter24*. Detta med hänsyn till källkritik och för att vara ännu mer källkritisk har jag jämfört informationen i mina valda artiklar med andra artiklar för att bekräfta dess tillförlitlighet.

Mitt primärmaterial består mer konkret av artikeln ”Mordet på Pela blev en väckarklocka” om hedersmordet på Pela Atroshi som år 1999 blev mördad av sin pappa och farbröder när familjen hade åkt för att besöka släkten i Irak. Artikeln är publicerad år 2003 i *Svenska Dagbladet* och skriven av Niklas Kierkegaard.⁵ Nästa artikel ”Drömde om att bo ihop” publicerades år 2002 i *Aftonbladet* och består av hedersmordet på Fadime Sahindal som år 2002 blev mördad av sin pappa i Uppsala.⁶

⁵ *Svenska Dagbladet*, ”Mordet på Pela blev en väckarklocka”, januari, 20, 2003, [Hämtad:2017-05-15] <https://www.svd.se/mordet-pa-pela-blev-en-vackarklocka>;

⁶ *Aftonbladet*, ”Drömde om att bo ihop”, januari, 23, 2002, [Hämtad: 2017-05-14] <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article10255105.ab>;

På den andra sidan har jag från *Dagens Nyheter* valt det mest uppmärksammade hedersmordsfallet med manligt offer. Artikeln heter ”Dödad, torterad och skändad” och handlar om hedersmordet på Abbas Rezai som år 2005 blev mördad av sin fästmöns föräldrar och eventuellt fästmöns minderåriga bror.⁷ Sist så har jag valt artikeln som år 2017 publicerades i *Göteborgsposten* ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”. Han blev mördad år 2016 och åtal mot nio misstänkta inklusive hans flickvän väcktes i februari i år.⁸ Morden på Pela och Fadime är två av de mest uppmärksammade fallen i Sverige och trots att det var längesedan så skrivs det om de fallen än idag. Mordet på Abbas är det mest omtalade hedersmordet på en man och mordet på Ramin är uppmärksammat mest på grund av storleken på förundersökningen och är det senast omskrivna hedersmordsfallet.

Vid urvalsprocessen för mitt sekundärmaterial har jag valt att använda rapporter, studier och litteratur som behandlar olika perspektiv, undersökningar på förekomsten av våldet i Sverige och det förebyggande arbetets utformning. I kapitlet tidigare forskning och litteraturöversikt introducerar jag mitt val av sekundärmaterial mer ingående.

1.3 Forskningsetiska bedömningar

Jag har valt mig att använda hedersmordsoffrens riktiga namn både för att underlätta för läsare men även för mig själv. Dessutom används de riktiga namnen i publicerade artiklar på nätet och personerna är inte längre under hot. Väl medveten om ämnets och händelsernas känslighet så har jag ändå valt att gå ut med de riktiga namnen för att bibehålla det realistiska då det här redan är och ett sedan ett tag tillbaka har varit ett omdebatterat ämnesområde.

⁷ *Dagens Nyheter*, ”Dödad, torterad och skändad”, april, 9, 2006, [Hämtad: 2017-05-15] <http://www.dn.se/nyheter/dodad-torterad-och-skandad/>

⁸ *Göteborgsposten*, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”, februari, 23, 2017, [Hämtad: 2017-05-14] <https://www.svd.se/mordet-pa-pela-blev-en-vackarklocka>

2 Litteraturöversikt och tidigare forskning

Den forskning som finns kring hedersrelaterat våld i Sverige är bristande. Eftersom det är ett relativt nytt men omdiskuterat begrepp finns det ingen given definition över vad hedersrelaterat våld och förtryck egentligen är. De studier som finns försöker mestadels hitta en definition kring hedersbegreppets betydelse och funktion. Exempelvis så centraliseras inom hedersvåld främst frågor om huruvida arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap är samma sak eller skiljer sig åt.⁹

Utöver det så finns det ytterst få studier över hur hedersrelaterat våld och förtryck ser ut samt hur olika myndigheter såsom polisen, socialtjänsten och skolans förebyggande arbete bör se ut. Det material jag kommer att presenteras görs med anledning av att påvisa vart forskare tidigare har valt att lägga sin fokus men även för att redovisa de utforskade områden som är av relevans för min egen studie.

Som ovan nämnt har forskningen legat främst kring olika förhållningssätt till begreppet, detta kommer att presenteras utifrån en rapport från 2010 som verkar för att ge en slags kunskapsöversikt på området.¹⁰ Därefter kommer kritik som riktats mot den mediala diskurs som blossade upp på ett kulturrasistiskt sätt presenteras då detta har påverkat synen på rollerna inom hedersrelaterat våld än idag.

Vidare kommer resultat från en undersökning gjord av Stockholm stad presenteras och därefter en kartläggning av länsstyrelsers förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Undersökningen som är började år 2009 är inte så aktuell

⁹ Idris Ahmedi, Stieg Larsson & Cecilia Englund, 2004, *Debatten om hedersmord: feminism eller rasism*, Svartvitt, Stockholm, s.9.

¹⁰ Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), 'Hedersrelaterat våld och förtryck; en kunskaps och forskningsöversikt', 1. Uppl., Uppsala, 2010, <http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/fulltext/145>.

men ändå informativ, rapporten kring det förebyggande arbetet är ytterst aktuell då den är från 2017. Avslutningsvis kommer jag att påpeka de brister som finns som även leder till önskad framtida fokus inom forskningsområdet och till sist förtydligas min studies bidrag till forskningsläget.

2.1 Dominerande forskningsperspektiv

”Hedersrelaterat våld och förtryck- kunskaps och forskningsöversikt” är en rapport som är utförd av nationellt centrum för kvinnofrid. Rapporten är skapad av fil.dr. i statsvetenskap Maria Carbin och redaktörer är de sakkunniga Ulrika Helldén och Claes Wrangel.¹¹

Hedersvåldsdebatten tillförde en mängd nya ord i svenskan. Ord som ”hedersvåld, hedersproblematik, hederskonflikt, hedersrelaterade begränsningar, hedersförtryckta flickor, hedersrelaterat familjeliv” har det blivit på tal om.¹² Eftersom att definitionen av hedersrelaterat våld och förtryck resulterat i en oenighet bland media men även i det svenska samhället så är det värt att nämna andra utmaningar som debattens riktning har gett upphov till. På grund av uppdelningen av ”vi och dem” kring normalitet och avvikelse samt konstruerandet av svenskhet har det inom forskningen varit och fortfarande är problematiskt att tala om heder och våld utan att konstruera etniska minoriteter som särskilt utsatta samhällsgrupper.¹³

Idag har forskare någorlunda kommit överens om våldets former då det talas om ett kollektivt våld mot både kvinnor och män. Men att nå konsensus kring varför våldet utövas har länge och är än idag omtvistat. Det finns olika perspektiv som ämnar att förklara förövarnas våldsutövande och dessa kan delas upp i tre olika perspektiv.¹⁴ Det första är det *kulturella perspektivet* där skillnaderna i kultur och värderingar

¹¹ NCK, 2010, s.9.

¹² NCK, 2010, s.9.

¹³ NCK, 2010, s.9.

¹⁴ NCK, 2010, s.10.

läggs i fokus. Forskarna pratar främst om en icke-västerländsk kultur som präglas av patriarkala värderingar. En från samhället riktad uppmärksamhet kring förekomsten av hedersnormer ses som ett passande stöd för utsatta ungdomar.¹⁵

Det andra förhållningssättet som forskare lagt mycket fokus på är ett *genusperspektiv* där kvinnors utsatthet talas om i relation till mäns universella strukturella makt-position.¹⁶ Här görs ingen skillnad mellan våldet utsatta invandrarkvinnor lever under och annat patriarkalt våld mot kvinnor. Istället för att analysera kulturella skillnader är det på tal om ett våld vars grund ligger i en manlig strukturell överordning.¹⁷ Det sista synsättet, som växte fram ur den aggressiva kulturrasistiska hedersmordsdebatten, är det *intersektionella perspektivet* där fokus läggs på hur olika faktorer som genus, etnicitet och klass korrelerar på både lokal och global nivå.¹⁸ Inom svensk forskning har det intersektionella perspektivet varit minst populärt då man har begränsat sig och valt att bortse från ett mångfaldsperspektiv.¹⁹

Med olika förhållningssätt kommer även olika lösningar. Ekonomhistorikern Paulina de los Reyes, kulturgeografen Irene Molina och sociologen Diana Mulinari var de som presenterade intersektionalitet för det svenska samhället.²⁰ Detta innebar att andra forskare fick en inblick i hur problematiskt det kan bli vid ett undersökande av hedersrelaterat våld enbart utifrån genus och kultur. Eftersom användningen av begreppet hedersvåld grundas i när forskare utifrån sin begränsade förståelse och förklaring av begreppet så uppstår krockar som inte tas hänsyn till. Ett exempel är när de som blir uppmålade för att leva under ett sådant förtryck eller blir anklagade för att ha ett hedersmotiv inte själva upplever sin problematik som hedersrelaterade. På samma sätt som ett *genus* och *kulturperspektiv* exkluderar de våldsformer som inte faller under ramarna för de olika perspektiven så sker ett förminskande av dessa och troligtvis ett visst mörkertal.²¹

¹⁵ NCK, 2010, s. 18.

¹⁶ NCK, 2010, s.10.

¹⁷ NCK, 2010, s.18.

¹⁸ NCK, 2010, s.10.

¹⁹ NCK, 2010, s.10.

²⁰ NCK, 2010, s.32.

²¹ NCK, 2010, s.33.

2.2 En kulturrasistisk hedersvåldsdebatt

För att förstå andra konsekvenser som kan uppstå vid en fokusering på hedersvåld som kulturellt motiverat behöver man bara ta en titt på det svenska samhällets normalisering av synen på invandramän som aggressiva, kontrollerande och våldsbenägna vid hedersmordsdebatten år 2002.²²

Paulina de los Reyes och docenten i rättssociolog Astrid Schlytter hävdar båda att felbedömningar av exempelvis socialtjänsten görs på grund av begränsade förhållningssätt till hedersrelaterat våld. Schlytter skyller på socialtjänstens egen familjebaserade ideologi medan de los Reyes hänvisar till skapandet och upprätthållandet av stereotyper. De los Reyes menar att en viktig faktor som förbises när det kommer till ämnet är vardagsrasismen och *den institutionella rasismen*.²³

Kring institutionell rasism har jag valt att ytterligare uppmärksamma det redan nämnda kulturrasistiska perspektiv för att förtydliga makten media har över diskurser. En av de viktigaste mediala diskurserna i svensk historia skedde efter mordet Fadime Sahindal. Denna kulturrasistiska debatt delade upp svenska män och män från mellanöstern men framförallt kurdiska män i två olika läger.²⁴ I media men senare även rent socialt målades invandramän upp som kvinnoförtryckande barbarer och svenska män framhölls som jämställda kristna män som på något sätt aldrig skulle skada varken sin fru eller dotter.²⁵

I boken ”’ Debatten om hedersmord, feminism eller rasism ’” som skrevs två år efter Fadime Sahindals död diskuterar olika debattörer debatten vars diskurs fördes med fokus på kulturrasism och etnocentrism.²⁶ Den svenska kontext och struktur som marginaliserar grupper med invandrarbakgrund vars egen talan sällan får höras i media blev allt tydligare. Även politiker och myndigheter lät påverkas av medias riktning och även dem hoppade på det kulturrasistiska tåget. I artiklar, på tv och

²² NCK, 2010, s.33.

²³ NCK, 2010, s.33.

²⁴ Ahmedi et al., 2004, s.5–6.

²⁵ Ahmedi et al., 2004, s.5–6.

²⁶ Ahmedi et al., 2004, s.5–6.

offentliga uttalanden laddades det egna svenska levnadssättet med ord som ”frihet” i kontrast till Fadimes familj och till slut generaliserades alla kurder som påstås leva i ett så kallat ”kulturellt barbari”.²⁷ Genom att sätta kulturen i centrum förbises den riktiga bakgrunden till individers handlingar. Allt från journalister, experter, myndigheter och kulturkompetenta debattörer med invandrabakgrund skapade och upprätthöll den här diskursen som i grund och botten kom till att försvåra framtida utredningar och förebyggande arbete.²⁸

2.3 Studier av hedersrelaterat våld och förtryck

I en undersökning från 2009 utförd av en grupp forskare på uppdrag av Stockholm stad var syftet att kartlägga det hedersrelaterade våldets utsträckning.²⁹ Studiens resultat skulle även verka för att få ökad kunskap om socialtjänstens arbete kring frågan.³⁰ Både pojkar och flickor från årskurs nio inkluderades i studien och genom en enkätundersökning fick de svara på frågor som täckte hedersrelaterade normer och begränsningar.³¹

Eftersom studien gjordes när kunskapsläget om flickors utsatthet var betydligt större än det man visste om pojkars utsatthet påverkades även resultatet i den riktningen. Med bristande kunskap om hur det hedersrelaterade våldet tar form gällande pojkar gjordes undersökningen med utgångspunkt i kriterier som berörde flickor i hopp om att kunna applicera dessa på pojkar.³² Med frågor som behandlade kontroll av flickor och kvinnors sexualitet påvisades ett ganska förväntat studieresultat om flickors större utsatthet som visserligen är sant, men till viss del exkluderande och icke representativt då pojkar inte utsätts för samma form av kontroll.³³

²⁷ Masoud Kamali, 2004, ”Media, experter och rasismen”, i Ahmedi, Larsson & Englund, 2004, *Debatten om hedersmord: feminism eller rasism*, Svartvitt, Stockholm, s.28-33.

²⁸ Kamali, 2004, i Ahmedi, Larsson & Englund, s.29.

²⁹ Astrid Schlytter, Sara Högdin, Mariet Ghadimi, Åsa Backlund & Devin Rexvid, ’Hedersrelaterat förtryck och våld i Stockholms stad’, Rapport 2009, Del 3. I, *Stockholms stad, Stockholm*, s.2.

³⁰ Schlytter et al., rapport 2009, s.100.

³¹ Schlytter et al., rapport 2009, s.7.

³² Schlytter et al., rapport 2009, s.7.

³³ Schlytter et al., rapport 2009, s.100.

Studien påvisar även ett resultat på att både mammor och kvinnliga släktingar deltar aktivt i förtryckandet av unga flickor.³⁴ Men trots detta så pratas det inte om kvinnans roll som förtryckare utan kvinnor tilldelas främst rollen som offer. Sociologiforskaren Mariet Ghadami bekräftar att mörkertalet kring kvinnans roll som förtryckare är stort. Det borde säga mycket då hon i sitt yrke aldrig mött en tjej som lever i hedersproblematik där mamman inte har en aktiv roll.³⁵

Även de unga män som genom strikt kontroll av sina föräldrar tvingas förtrycka sina kvinnliga släktingar inkluderas inte i forskningen.³⁶ I en annan undersökning gjord av organisationen *Varken kuvad eller hora* berättar fyra av fem unga män att de känner någon form av ansvar över att kvinnorna inom deras familj inte ska dra skam över släktens heder. Andra unga män som har besökt organisationen *Origo* i hopp om att få hjälp har uttryckt att de måste spionera men även ibland bestraffa sina systrar. Om männen själva inte lever ut det här ansvaret eller inte delar familjens synsätt så riskerar de att få sota rejält för det.³⁷

Både den fokus som råder och det resultat som presenteras i ovannämnda studier påvisar tydliga exempel på hur man inom svensk forskning har nästintill förutbestämde genusroller för vem som är offer och vem som är förövare. De unga män som tvingas kontrollera och ibland misshandla sina systrar ses direkt som förtryckare. Medan mammor och kvinnliga släktingar som antagligen har en rätt så aktiv roll fortfarande lyckas porträtteras som offer. Detta utan någon vidare hänsyn eller nyfikenhet kring huruvida situationen bortom fördomar och generaliseringar egentligen ser ut.

³⁴ *Sveriges Radio*, "Kvinnor förtrycker i hederns namn" <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6677048>, april, 20, 2017, [Hämtad: 2017-05-23]

³⁵ *Sveriges Radio*, "Kvinnor förtrycker i hederns namn", [Hämtad: 2017-05-23]

³⁶ *Sveriges Radio*, "Killar både offer och förövare i hedersstruktur" <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6674136>, april, 19, 2017, [Hämtad: 2017-05-23]

³⁷ *Sveriges Radio*, "Killar både offer och förövare i hederstruktur" [Hämtad: 2017-05-23]

2.4 Förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld

En rapport från 2017 kring det förebyggande arbete som några av landets länsstyrelser bedriver finns utformad av länsstyrelsen Östergötland.³⁸ Rapporten visar bland annat hur olika länsstyrelser sen 2004 ska eller har tagit ansvar för planering och insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck genom kartläggning av bland annat socialtjänstens kompetens och undersökningar om allmän utsatthet i olika kommuner.³⁹

Inom olika länsstyrelser åskådliggörs även särskilda gruppers utsatthet. Inom den gruppen ingår exempelvis personer med intellektuell funktionsnedsättning som annars kan förbises i socialtjänstens arbete.⁴⁰ Fler områden där satsningar bör prioriteras är inom skola, förskola, vården, HVB-boenden, gode män, asylboenden och SFI. Kort nämns även att HBTQ-personers utsatthet inkluderas i arbetet.⁴¹

Utöver socialtjänsten ligger en gemensam faktor hos länsstyrelsernas prioriterade satsningar på ökad kunskap hos andra samhällsgrupper. Genom både en grundlig men även spetskompetensutbildning som ska vara anpassad efter inom ämnet särskilt påverkade yrkesgrupper kan arbetet utvecklas och nå sin fulla potential.⁴²

Från 1 januari 2017 gäller en framlagd nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och inom den inkluderas även arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Långsiktigt och strukturerat arbete är tanken och länsstyrelserna som fungerar som en central del i strategin är positivt inställda till arbetet. På nationell, regional och lokal nivå bär de ett ansvar för att omvandla de teoretiska tankarna bakom ut i praktiken.⁴³

³⁸ Länsstyrelsen Östergötland, ”Insatser för att motverka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck”, Linköping, Rapport nr: 2017:08, <http://www.lansstyrelsen.se/Ostergotland/SiteCollection-Documents/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/2017%20Insatser%20f%C3%B6r%20att%20motverka%20och%20f%C3%B6rebygga%20hedersrelaterat%20v%C3%A5ld%20och%20f%C3%B6rtryck.pdf>, [Hämtad: 2017-05-23] s.2.

³⁹ Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.18.

⁴⁰ Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.18.

⁴¹ Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.5.

⁴² Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.5.

⁴³ Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.6.

Brist på medel och resurser är den största motgången inom arbetet.⁴⁴ Men ett kostnadsfritt tillvägagångssätt som kan gynna den framtida utvecklingen innefattar en diskursförändring kring den nuvarande dominerande uppfattningen om vilka som är utsatta och vilka som förtrycker inom hedersrelaterade områden.⁴⁵

Ett område som enligt rapporten har påvisat resultat genom åren är det arbete som har varit riktat mot kommunala chefer och politiker. Men trots det krävs ett fortsatt samarbete då de resurser som erhålls till allra största grad möjliggör myndigheters arbete. Ytterligare samarbeten som behövs för det förebyggande arbetet mot både mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är det samarbete som görs mellan länsstyrelser, nationella myndigheter och idéburna organisationer.⁴⁶

2.5 Forskningsbrist och den egna studiens bidrag

Gemensamt för samtliga forskare och undersökningar är intresset om att hela tiden bredda kunskapen kring hedersrelaterade ämnen. När begreppet och debatten blossades upp i Sverige var brist på kunskap en av huvudfaktorerna till diskursens utseende. Kvinnor och flickors utsatthet har genom tiden prioriterats men med en ökande medvetenhet har intresset för en allt mer inkluderande forskning påvisats.

Dock verkar intresset ibland bara uttryckas i ord bland forskare och inom institutioner. Vilket har inneburit att konkreta handlingar för att uppmärksamma utsatthet på grund av faktorer som exempelvis sexuell läggning kommer i skymundan. Även diskurser som talar kvinnans roll som förtryckare är nästintill obefintliga. Studier har visserligen visat ett resultat på att kvinnor och flickor är utsatta i större utsträckning än män och pojkar men det innebär inte att forskning ska brista inom den mån som män och pojkar faktiskt är utsatta. Utan en heltäckande förståelse är

⁴⁴Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.6.

⁴⁵ *Sveriges Radio*, ”Forskare: Utan kvinnor inget hedersförtryck” <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6677977>, april, 20, 2017, [Hämtad: 2017-05-23]

⁴⁶ Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.5.

det svårt med ett förebyggande arbete vilket också märks då det förebyggande verkar främst på en högre nivå framför individnivå.

Mitt eget bidrag till forskningsområdet väcktes just av att den dominerande synen på kvinnor som främst offer och män som förövare bör leda till en intressant förändring vid ombytta roller. Hur tala media om manliga offer i jämförelse med kvinnliga offer och vilka faktorer tillskrivs dessa olika artiklar? Media vars roll är av stor vikt styr allmänhetens uppfattning om saker och ting, tar de då sitt ansvar inom en neutral diskurs eller är den präglad av förutbestämda meningar? Genom att inkludera manliga offer är min studies unika ingång förhoppningsvis upplysande inom den skevhet som uppstått utav en fast syn på roller inom den hedersrelaterade debatten.

3 Teori och metod

I det här kapitlet presenteras mitt val av teori och metod. Eftersom jag har valt att använda mig av en kritisk diskursanalys har jag bestämt mig för att kombinera den med en intersektionell feministisk teori som kommer att lyfta fram mitt fokus på frågan om genus.

3.1 Teori

Eftersom jag vill jämföra män och kvinnors framställning som offer i media kommer jag att använda mig utav en intersektionell feministisk teori. Utifrån hur den mediala diskursen ser ut mellan de olika genus upprätthålls maktförståelsen i samhället eftersom att media i Sverige har en position som kan verka för att påverka övriga delar av samhället. Paulina de los Reyes teori och Diana Mulinari diskuterar makt och ojämlikhet som intersektionella relationer när det kommer till genus och menar att sociala maktrelationer utefter olika kategorier där bland annat genus ingår styr vår förståelse av makt i övrigt.⁴⁷

Utifrån ett intersektionellt perspektiv analyseras makt och ojämlikhet från ett samspel baserat på klass, genus, etnicitet och sexualitet. Centralt för just makt är normer som exkluderar, stigmatiserar och upprätthåller underordning. Sedan spelar de exploateringsrelationer som bidrar till att samhällets resurser, både materiella och

⁴⁷ Paulina de los Reyes & Diana Mulinari, 2005, *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlikhetens landskap*, Liber, Malmö, s.7.

symboliska, går till en privilegierad grupp samtidigt som de nekas för andra grupper en avgörande roll.⁴⁸

Det som utmärker det intersektionella angreppssättet är att den inte anser att dominans kommer från endast *en* maktordning eller *en* uppsättning av relationer utan det är mer komplext än så. Samhällsordningen som människor befinner sig i är heller inte ödesbestämd eller oföränderlig utan upprätthålls och återskapas ständigt genom processer som består av dominans och motstånd där skapandet av identiteter, tillskrivandet av egenskaper och sociala markeringar ligger i fokus för att begränsa tillgången och rättigheten till samhällets materiella och symboliska resurser.⁴⁹ Rent intersektionellt så förstås genus, klass, etnicitet och sexualitet inte som bestämda eller essentiella kategorier utan de fungerar som sociala positioner som får olika betydelse utifrån makt och ojämlikhet genom människors aktioner i institutionella och historisk kontexter.⁵⁰

Teorin är relevant för min undersökning genom att förståelsen för de egenskaper olika genus tillskrivs påverkar jämlikheten i samhället. Kvinnor både ses som svagare individer och tillskrivs generellt egenskaper därefter medans män betraktas tvärtom. Det blir då intressant att analysera och jämföra diskursen när det handlar om ett manligt offer och se vilka skillnader som uppstår i framställningen. Därför hör också ett feministiskt angreppssätt till i uppsatsen för att jag genom en problematisering av patriarkala strukturer vill undersöka hur detta påverka medias förhållningssätt till män och kvinnor som offer i hedersmord.

⁴⁸Paulina de los Reyes, 2005, ” Intersektionalitet, makt och strukturell diskriminering”, i SOU: 2005:41, *Bortom vi och dom: Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm, Rapport, Fritzes offentliga publikationer s.233.

⁴⁹ De los Reyes, 2005, i SOU: 2005:41, s. 233–234.

⁵⁰ De los Reyes, 2005, i SOU: 2005:41, s.233–234.

3.2 Metod

När det kommer till min valda diskursanalys har jag bestämt för att använda mig utav Teun A. van Dijks kritiska diskursanalys och har utgått från ”*Principles Of Critical Discourse Analysis*”. De delar av Van Dijks kritiska diskursanalys som jag har bedömt som rimliga för min analys kommer att presenteras i det här kapitlet samt hur jag kommer gå tillväga.

Kritisk diskursanalys är en lämplig metod eftersom den verkar för att analysera och kritisera social ojämlikhet genom att sätta diskursens roll av (re)produktion av och motstånd mot dominans i fokus.⁵¹ Genom att använda mig utav metoden kommer jag att studera de valda artiklarnas (re)produktion av eller motstånd mot dominans. Dominans beskrivs som utövandet av social makt av bland annat institutioner eller elitgrupper som resulterar i social ojämlikhet rent politiskt, kulturellt, klassmässigt, etniskt och även sett till genus.⁵² Social makt kan beskrivas som privilegierad tillgång till socialt värderade resurser och först vid en förståelse av relationen mellan social makt och dominans blir frågan om huruvida diskursen verkar för en (re)produktion av social ojämlikhet i enlighet med van Dijk.⁵³

Utifrån van Dijks diskursanalys bör jag som analytiker anta en sociopolitisk ståndpunkt där jag framför både mitt förhållningssätt men även allmänna principer i samhället. Genom en intersektionell feministisk teori illustreras hur maktordningar verkar och upprätthålls utifrån olika faktorer. Perspektivet som antas ska spegla den som i diskursen är underordnad och det blir då offren i hedersmordsfallen som betraktas som de underordnande.⁵⁴

För att vara ännu mer specifik och med hänsyn till genus så är det främst männen som är underordnade då de i störst utsträckning faller offer även för den sociala

⁵¹ Teun van Dijk, 1993, ”Principles of Critical Discourse Analysis”, in *Discourse and Society*, vol. 4 nr 2, s.249.

⁵² van Dijk, 1993, s.250.

⁵³ van Dijk, 1993, s.254.

⁵⁴ van Dijk, 1993, s.252.

ojämlikhet som skapas i hedersvåldsdiskursen. Det pratas sällan om män som ut-satta och ett hedersmordsfall med ett manligt offer uppmärksammas inte i lika stor utsträckning som ett hedersmordsfall med ett kvinnligt offer⁵⁵

Den målgrupp som kommer att kritiseras är den maktelit som verkar för skapande, upprätthållande eller ignorerande av social ojämlikhet och orättvisa. Men det hand-lar inte om att kritisera på individnivå eftersom kritisk diskursanalys handlar om förståelse inom strukturer, grupper och gruppdynamik. I mitt fall kommer det inte att gå ut på att ställa tidningarnas skribenter mot väggen utan framförallt kommer skribenterna betraktas som att de spelar en viss funktion i en samhällsstruktur där de genom medias generella maktposition och påverkan i samhället antingen verkar för en (re)produktion av dominans eller ett motstånd mot denna.⁵⁶

Att sitta på en maktposition involverar även en slags kontroll över andra som kan leda till handlingar. Antingen genom att den grupp som besitter makt begränsar friheten för andra grupper men även genom att påverka åsikter. I medias fall till-faller särskilt möjligheten att influera allmänheten genom olika kommunikations-medel. En slags utformning av ett 'vi' och 'de andra' växer fram och detta spän-ningsförhållandet undersöks med hjälp av en diskursanalys.⁵⁷

Fokus i min undersökning kommer som sagt inte att ligga på vem som har skrivit tidningarna eller vilka tidningar det är utan framförallt på att media i sin helhet har en särskild maktposition i samhället och bestämmer vad som skrivs och hur denna diskussion ser ut samt vilka röster som oftast får komma till tals.⁵⁸ Genom text och tal påverkas läsare av den riktning media väljer att föra olika diskussioner mot. Be-roende på hur en artikel är skriven så kan texten fungera för att övertyga, informera, manipulera eller uppmana mottagarna och oftast då utefter sina egna intressen. Som analytiker är det viktigt att ha i åtanke att media inte alltid är ute efter att aktivt manipulera eller förvränga saker utan social ojämlikhet kan skapas och reproduce-ras endast av subtila och vardagliga former av text och tal som vid första anblick

⁵⁵ van Dijk, 1993, s.252.

⁵⁶ van Dijk, 1993, s.253.

⁵⁷ van Dijk, 1993, s.256.

⁵⁸ van Dijk, 1993, s.254.

verkar neutralt.⁵⁹ Därför kommer jag inom min analys att behöva läsa mellan raderna för att hitta de diskursiva strategier det kan användas i artiklarna för att legitimera kontroll eller normalisera den sociala ordningen och framförallt ojämlikhet.⁶⁰ För en undersökning av ojämlika relationer mellan genus i hedersmordsfall använder jag mig utav en feministisk infallsvinkel inom ramen för min intersektionella analys.

Min analys består av två underkapitel som sammanlagt innefattar 4 artiklar som ska analyseras. Båda underkapitlen kommer att inledas med ett *diskursivt ramverk* som fungerar som en slags fastställning och identifiering av de olika artiklarna. Kontext, genre, sociala regler och positioner kommer efter behov att presenteras men utöver kontext kommer inte fokus att ligga på den här delen eftersom det inte är de faktorer som är nödvändiga för att besvara problemformuleringen och uppnå syftet på bästa sätt. Textens kontext talar om vilka omständigheter som påverkar skrivsättet, genre talar om vilken sorts text det handlar om, deltagarnas positioner talar om vilken roll skribenterna har och regler talar om hur de inblandade tilltalar varandra, exempelvis vid ett svar på en debattartikel.⁶¹

Det diskursiva ramverket är fortfarande en del av diskursanalysen som jag ämnar inkludera eftersom det ger en slags bild av de artiklar som senare och lite mer ingående kommer att analyseras utefter lämpliga *diskursiva strategier*. Sammanlagt presenteras av van Dijk sex olika diskursiva strategier och nedan förklaras dem tillsammans med givna exempel på hur en bedömning och analys av strategierna kan se ut.⁶²

- Argumentation: Negativ värdering av fakta
- Retoriska figurer: Hyperboliska förstärkning av 'deras' handlingar och 'våra' positiva handlingar; försgenusande omskrivningar, förnekande, underdrifter av 'våra' negativa handlingar.
- Lexikalisk stil: Positivt eller negativt laddade ordval

⁵⁹ van Dijk, 1993, s.254.

⁶⁰ van Dijk, 1993, s.254.

⁶¹ van Dijk, 1993, s. 262–265.

⁶² van Dijk, 1993, s.264.

- Historieberättande: Skildring av händelser som personligt upplevda, inkluderandet av detaljer som verkar rimliga.
- Strukturell betoning: Betoning av 'de andras' handlingar i rubriker, inledningar, sammanfattningar eller på andra framstående delar i texten.
- Citering: Användning av trovärdiga vittnesmål, källor eller expertuttalanden.⁶³

Det diskursiva ramverket och de diskursiva strategierna som används kommer vara till hjälp för min avslutande diskussion där jag utifrån ett intersektionellt feministiskt perspektiv kommer att diskutera likheter, skillnader och pröva resultatet mot tidigare forskning med den mediala diskursens roll inom (re)produktion av eller motståndet mot dominans av genus i hedersmordsfall.

⁶³ van Dijk, 1993, s.264.

4 Kritisk diskursanalys på hedersmordsfall

Först kommer jag att med hjälp av min metod att analysera diskursen i artiklarna med kvinnliga hedersmordsoffer som benämns (1) *Hedersmordet på Pela Atroshi*. och (2) *Hedersmordet på Fadime Sahindal*. Sedan kommer jag att övergå till att analysera diskursen i artiklarna med manliga hedersmordsoffer som benämns vid (3) *Hedersmordet på Abbas Rezai* och (4) *Hedersmordet på Ramin Sherzaj*. För strukturens skull har jag valt att dela upp artiklarna efter genus samt börja med att analysera diskursivt ramverk, diskursiva strategier och att avsluta analysen i diskussionen.

4.1 Analys av artiklar med kvinnliga hedersmordsoffer

4.1.1 Analys av hedersmordet på Pela Atroshi

” Mordet på Pela blev en väckarklocka”⁶⁴

Mordet på Pela skedde år 1999 så artikeln som är publicerad år 2003 är inte skriven i samband med Pelas död utan den är skriven bara ett år efter Fadimes död. Min bedömning av textens kontext är att den är påverkad av hedersvåldiskursen som ska ha blossat upp efter hedersmordet på Fadime. Det är en nyhetsartikel som är skriven som en berättelse där Pela och hennes syster inledningsvis målas upp som extremt

⁶⁴ Svenska Dagbladet, ” Mordet på Pela blev en väckarklocka”, [Hämtad:2017-05-13]

kontrollerade i hemmet genom ett exempel om hur deras avfärd och ankomst noterades på en lapp på kylskåpet.⁶⁵

Genomgående i texten ges bakgrundsfakta, relationsbeskrivningar och avslutas med en kort sammanfattning av själva mordhändelsen. Språkbruket är vardagligt men inte alltför informellt utan begripligt för den allmänhet som ämnas nå. Det som är intressant med språkanvändningen och strukturen är hur skribenten har skrivit artikeln som en spännande saga med spänning i nästan varje stycke och ett användande av dramatiska begrepp. Ett användande av metaforer skapas bilder för läsarna och skribenten får sin önskade effekt. Redan i rubriken används en metafor som väcker uppmärksamhet som lockar för en dramatisk läsning.⁶⁶

För att återgå till kontexten så är syftet att informera om en nyhetshändelse men inom ramen för faktaframställningen kan det vid första anblick tyckas vara en neutral text men som vid en närmare titt består texten av van Dijks diskursiva strategier som bl.a. retoriska figurer och ett konstruerande av ’’ vi och de andra ’’ som är svenskarna och kurderna⁶⁷

’’För en lärare berättade Pela att hon tyckte om sin pappa, han var inte som andra kurdiska fäder, inte lika strikt. Mordet på den 19-åriga kurdiskan blev upptakten till debatten om hedersrelaterade brott i Sverige’’.⁶⁸

Synes till van Dijks terminologi används lexikalisk stil vid olika laddningar av ord som resulterar i en önskad effekt.⁶⁹ Rätt så genomgående i artikeln kombineras begreppet ’kurder’ med strikthet och kontroll i kontrast till svenskhet som framför en negativa laddning istället laddas positivt och kombineras med ord som frihet.⁷⁰ En återkommande strukturerad betoning av ’de andras’ handlingar (kurder) syns i texten då stor fokus läggs på hur Pela och hennes syster inte ville vända ryggen till sin

⁶⁵ *Svenska Dagbladet*, ’’ Mordet på Pela blev en väckarklocka ’’, [Hämtad:2017-05-13]; van Dijk, 1993, s.264.

⁶⁶ *Svenska Dagbladet*, ’’ Mordet på Pela blev en väckarklocka ’’, [Hämtad: 2017-05-13]; van Dijk, 1993, s.264

⁶⁷ van Dijk, 1993, s. 256.

⁶⁸ *Svenska Dagbladet*, ’’ Mordet på Pela blev en väckarklocka ’’, [Hämtad: 2017-05-13]

⁶⁹ van Dijk, 1993, s.264.

⁷⁰ *Svenska Dagbladet*, ’’ Mordet på Pela blev en väckarklocka ’’, [Hämtad: 2017-05-13]

kulturella bakgrund och sina rötter men ändå ville ta del av det svenska livet som i texten även framförs som det bättre levnadsättet.⁷¹

Ytterligare en retorisk figur som skribenten använder sig av för att styrka denna skillnad är metaforer'' (...) den tidigare ganska breda dörrspringan till livet utanför hemmet blev allt smalare.'' Och'' Ena foten i det svenska samhället, den andra i det traditionella kurdiska blev för mycket. Hon orkade inte med dubbellivet längre.'' Återigen ska det svenska samhället symbolisera positivitet och det traditionella kurdiska med dess felaktiga värderingar som negativt.⁷²

Pelas syster Breens vittnesmål används i texten på ett sätt som ska få läsaren att känna empati för invandrarflickors förtryck i hemmet. Genom att använda sig av lillasystemen som såg upp till vad hon beskriver som sin duktiga storasyster använder sig skribenten av patos för att tala till läsarens känslor och lyckas måla upp även Breen som offer. Även genom ett yttrande av Pelas lärare som har en auktoritetsroll använder skribenten sig av den retoriska figuren etos. Eftersom lärare i allmänhet har ett förtroende bland människor ses det som en trovärdig källa.⁷³

Hur mordutredningen såg ut nämns inte och mordprocessen sammanfattas väldigt kort i avslutningen. Eftersom mordet skedde i Kurdistan hade det varit av intresse att veta hur förundersökningar och domar såg ut men fokus i artikeln består till störst del av skildring av släkten, förövarna (pappan och farbröderna), kulturella aspekter, etnicitet, Pela och systemens förtryck samt strävan efter ett så kallat svenskt och fritt liv.⁷⁴

⁷¹ van Dijk, 1993, s.264.

⁷² *Svenska Dagbladet*, '' Mordet på Pela blev en väckarklocka'', [Hämtad: 2017-05-13; van Dijk, 1993, s.264.

⁷³ *Svenska Dagbladet*, '' Mordet på Pela blev en väckarklocka'', [Hämtad: 2017-05-13; van Dijk, 1993, s.264.

⁷⁴ *Svenska Dagbladet*, '' Mordet på Pela blev en väckarklocka'', [Hämtad: 2017-05-13]

4.1.2 Analys av hedersmordet på Fadime Sahindal

” Drömde om att bo ihop”⁷⁵

Nyhetsartikeln om mordet på Fadime Sahindal är skriven bara ett dygn efter att hon mördades av sin pappa. Detta påverkar kontexten då händelsen fortfarande är färsk och känslorna hos de inblandade och hos alla som på något sätt har tagit del av händelsen inte har hunnit lägga sig. Fadime hade tidigare pratat om hedersvåld i media och med politiker så hon var inte okänd för media eller svenska folket vid sin död. Utifrån sin diskursanalys menar van Dijk att kontexten har en påverkan på diskurser innehåll och struktur⁷⁶

Rubriksättningen ” Drömde om att bo ihop ” handlar om Fadimes och hennes pojkvän Patriks längtan att få leva ihop. Rubriken används för att väcka intresse och känslor. Eftersom att texten är skriven bara dagen efter mordnatten kan det vara en anledning till de detaljer som används i språket. Saker som vädret beskrivs och tillbakablickar på hur Patrik och Fadimes kärleksresa startade görs på ett poetiskt men fortfarande informativt sätt.⁷⁷ Patos är den retoriska figur som genomgående används i enlighet med van Dijks diskursiva strategier, både med användning av ett poetiskt språk men även med exempel på hur Fadime och Patriks historia likt Romeo och Julias redan från början var dömd, lyckas en speciell stämning skapas genom hela läsningen.⁷⁸ Nedan ges ett exempel:

”Två unga kära människor på en järnvägsstation med en dröm om en framtid tillsammans. Men Patrik, 25, dog i en bilolycka samma dag som Fadime,22, skulle flytta hem till honom. Det var regnigt och halt på vägen och det skulle dröja nästan fyra år tills Fadime mördades av sin far som hämnd för hennes kärlek till Patrik.”⁷⁹

Redan i inledningen får man veta att Patrik dog i en bilolycka och fyra år senare blev Fadime mördad av sin pappa. En stor mängd bakgrundsinformation om de båda dominerar texten och Fadime skildras som att ha levt under ett förtryck utövat

⁷⁵ *Aftonbladet*, ” Drömde om att bo ihop ”, [Hämtad: 2017-05-14]

⁷⁶ van Dijk, 1993, s.264.

⁷⁷ *Aftonbladet*, ” Drömde om att bo ihop ”, [Hämtad: 2017-05-14] van Dijk, 1993, s.264.

⁷⁸ van Dijk, 1993, s.264.

⁷⁹ *Aftonbladet*, ”Drömde om att bo ihop”, [Hämtad: 2017-05-14]

av pappan och brodern medan Patrik står ut allt det som inte ingår i hans svenska kultur. Ett förtyck som förklaras genom ett enligt kurdiska män icke accepterat levnadssätt.⁸⁰

”(..) Om att pappan och brodern inte kunde acceptera att hon ville leva med en svensk man. Fadimes familj är kurder och från Turkiet och för männen i släkten innebar det att dottern skulle gifta sig med en turkisk kurd och ingen annan.”⁸¹

Etnicitet är en faktor som betonas ett par gånger i texten både mellan raderna och ibland lite tydligare konstrueras ett vi och de andra där Patriks svenska familj och vänner står för de goda och resonliga medan Fadimes familj står för de aggressiva och oresonliga kurderna. Hennes familj buntas ihop till ett men som läsare får man ingen information om övriga syskon eller mammans förhållningssätt. Ett sånt här tillvägagångssätt skulle enligt van Dijk falla under hyperbolisk förstärkning av de andras dåliga handlingar och värderingar. Med hänsyn till hur återkommande och dominerande betoningen av de andras handlingar är faller det även under strukturerad betoning⁸²

I övrigt och med hänsyn till brist på folk som ville uttala sig så citeras Patriks bästa vän, farbror och tidigare uttalanden från Patrik själv för att genom trovärdiga vittnen skildra allvaret i kärleksparets relation samt deras kamp för en framtid tillsammans. Enligt van Dijk kan citering av särskilt utvalda personer användas för att styrka en önskad poäng. Inom ramen för fler diskursiva strategier är historieberättandet är uppdelat på så sätt att tillbakablickar görs för att manipulera genom att påminna om parets lyckliga minnen. Växelvis blickas det och med hjälp av konkreta detaljer framåt för att genom fortsatt manipulation skildra det som paret aldrig fick eller kommer få uppleva, varken enskilt eller tillsammans. Val av detaljer och struktur menar van Dijk avgörs utav det budskap som är ämnat att skildras.⁸³

⁸⁰ *Aftonbladet*, ”Drömde om att bo ihop”, [Hämtad: 2017-05-14]

⁸¹ *Aftonbladet*, ”Drömde om att bo ihop”, [Hämtad: 2017-05-14]

⁸² van Dijk, 1993, s.264.

⁸³ van Dijk, 1993, s.264.

Mordprocessen beskrivs inte överhuvudtaget utan texten avslutas med att stryka hur attacker från hennes bror fortsatte efter Patriks död samtidigt som stöd från Patriks vänner fortsatte för att hålla henne stark. Genomgående i texten läggs fokus på kampen mellan ont och gott, ”vi och de andra”. Men historien likt artikeln avslutas med Fadimes och en betoning på att det bara var några dagar innan hon skulle åka till Kenya för sitt examensarbete, ännu en användning av patos som ska skapa en hopplöshet och ilska för den unga kvinnans öde.⁸⁴

4.2 Analys av artiklar med manliga hedersmordsoffer

4.2.1 Diskursanalys av hedersmordet på Ramin Sherzaj

”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”⁸⁵

Nyhetsartikeln är skriven året efter kidnappningen och mordet på Ramin Sherzaj. I april 2016 blev han kidnappad och mördad utav sin flickvän och hennes släkt. Utefter van Dijk's terminologi där kontexten spelar roll för kommande innehåll förstås rätt snabbt att texten som skrivs knappt en månad innan rättegången blir påverkad av detta.⁸⁶ Det är en formellt skriven och informativ text som i kronologisk ordning går igenom kidnappning och mords-processen samt information om de nio åtalade.⁸⁷ Bakgrundsinformation till mordet anges också men utvecklas knappt utan fokus ligger mest på händelseutvecklingen, de nio förövarnas olika roller och storleken på polisutredningen. Varken Ramins personlighet eller tidigare bakgrund beskrivs utan han nämns endast när det är absolut nödvändigt.⁸⁸

⁸⁴ *Aftonbladet*, ”Drömde om att bo ihop”, [Hämtad: 2017-05-14]

⁸⁵ *Göteborgsposten*, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”, [Hämtad: 2017-05-14]

⁸⁶ van Dijk, 1993, s.264.

⁸⁷ *Göteborgsposten*, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj” [Hämtad: 2017-05-14]

⁸⁸ *Göteborgsposten*, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”, [Hämtad: 2017-05-14]

”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj” rubriksättningen är väldigt neutral och ämnar inte sticka upp på något sätt för att fånga uppmärksamhet.⁸⁹ Inte heller är språkbruket eller historieberättandet särskilt intresseväckande. Det brister i användningen av van Dijk's diskursiva strategier och den som är mest solklar är användningen av etos genom citerandet av trovärdiga källor. Redan i artikelns inledning men även återkommande citeras kammaråklagare Elisabeth Hermanrud som bekräftar hedersmotivet i fallet. Åklagarens stämningsansökan, polisens presstaleperson Mikael Hedström och advokaten Conny Engstrand fungerar även dem som trovärdiga källor. Det behöver inte nödvändigtvis vara något negativt utan det kan bero på att man är mer intresserad av ett budskap som kan uppfyllas av expertisuttalanden när det talas om rättegången framför Ramins vänner eller släktingars upplevelser.⁹⁰

4.2.2 Diskursanalys av hedersmordet på Abbas Rezai

” Dödad, torterad och skändad”⁹¹

Nyhetsartikeln om Abbas mord är skriven i samband med rättegångens avslut som ägde rum cirka ett halvår efter hans död. Det märks på artikelns innehåll att den är skriven i samband med rättegången och inte direkt efter händelsen eftersom den växlar mellan vad som hände på morddagen och vad som kom fram i rättegångsprocessen.⁹² Språket är mestadels formellt, lättlost och har i övrigt inte någon särskild funktion. Självklart påverkar kontexten då van Dijk hävdar att satt särskild information prioriteras att skrivas under särskilda omständigheter men med tanke på artikelns storlek går det ändå att förhålla sig kritisk till viss del av det valda innehållet och vad det ämnar förmedla.⁹³

⁸⁹ *Göteborgsposten*, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”, [Hämtad: 2017-05-14]

⁹⁰ *Göteborgsposten*, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”, [Hämtad: 2017-05-14]; van Dijk, 1993, s.264.

⁹¹ *Dagens Nyheter*, ”Dödad, torterad och skändad”, [Hämtad: 2017-05-15]

⁹² *Dagens Nyheter*, ”Dödad, torterad och skändad”, [Hämtad: 2017-05-17]

⁹³ van Dijk, 1993, s.264.

” Dödad, torterad och skändad” är en rubrik som väcker uppmärksamhet och som inom mallen för ett diskursivt ramverk genom den retoriska figuren *patos* används för en emotionell påverkan hos läsaren.⁹⁴ Inledningsvis tar läsaren del av en auktoritär persons fastställning av att mordet var ett hedersmord vilket genom användning av den retoriska figuren *etos* och med hjälp av citering stärker textens trovärdighet redan från början.⁹⁵ Med tanke på artikelns kontext är det inte anmärkningsvärt att citering används på främst juridiska källor som målsägarbiträde, åklagare, socialtjänstemän, advokater och befintliga vittnesmål. Även ett expertutlåtande av en inom hedersbrott känd och sakkunnig polisinspektör får komma till tal för att styrka fastställningen om hedersmotiv. Som diskursiv strategi enligt mallen används de för att vinna förtroende.⁹⁶

Abbas blev mördad av sin fästmöns mamma, pappa och bror och vid den inledande beskrivningen av händelsen nämns förövarnas ursprung. Kort därefter nämns även Abbas ursprung som han delar med sina förövare. Skribenten betonar etniciteten återkommande och då det för fallet inte är essentiellt att informera om etnicitet på det viset sker en uppdelning av ” vi och de andra”. Istället för att prata om fästmöns ” familj” så skrivs ” hennes afghanska familj” och Abbas förövare benämns inte som förövare utan som ” mördare” och han själv inte som offer utan som ” den mördade”. Ett tydligt användande av van Dijks diskursiva strategier för att på sätt och vis styra läsarens förhållningsätt till både förövare och offer samt behovet av att inkludera detaljer som etnicitet som är en faktor som kan mottas på olika sätt beroende på läsare. Men genom lexikalisk stil framställs etniciteten som något negativt.⁹⁷

De kommer döda mig, sade han till sina vänner i Skellefteå. Men hans 16-åriga fästmö övertygade honom om att hennes afghanska familj inte skulle skada honom. Tvärtom skulle de ordna en bröllopsfest för dem.⁹⁸

Med stöd i van Dijks terminologi Abbas värde som människa när han benämns genom negativt laddade ord som ” den mördade” istället för ” offret”. Samma sak händer när skribenten benämner familjen som ” mördarna” framför ”förövarna” men med hänsyn

⁹⁴ *Dagens Nyheter*, ” Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]; van Dijk, 1993, s.264.

⁹⁵ van Dijk, 1993, s.264.

⁹⁶ van Dijk, 1993, s.264.

⁹⁷ *Dagens Nyheter*, ” Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]; van Dijk, 1993, s.264.

⁹⁸ *Dagens Nyheter*, ” Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]

till artikeln mycket juridiska innehåll borde en mer juridiskt korrekt begreppsanvändning föredras. Själva mordet beskrivs med det negativt laddade ordet brutalt men det kan rättfärdigas genom att Abbas blev mördad på ett hänsynslöst sätt involverande både tortyr och skalpering vilket har krävt en sådan ordsanvändning. Ytterligare ett negativt laddat ord som används är ”ritualmord”. Ordet förstärker mordets råhet när skribenten väljer att göra en sådan definiering. Dessutom finns inget annat i texten som styrker på att det var ett ritualmord utan det är en hyperbolisk förstärkning av ”vi och de andra”.⁹⁹

En stor del av artikelns innehåll handlar om bakgrundsinformationen kring fästmöns relation med Abbas. Väldigt detaljerat beskrivs det hur de fick kontakt, ingick ett hemligt förhållande som till slut ledde till fästmöns flykt från sin familj Högsby till att bo med Abbas i Skellefteå.¹⁰⁰ I övrigt skildras förövarna, vittnen som på något sätt hade en relation med de inblandade och fästmöns roll väg från ensamhet till frihet och återigen till ensamhet.¹⁰¹

Inom det diskursiva ramverket för retoriska figurer görs av skribenten en så kallad normativ värdering när hen personligen uttrycker det som att flickor eller kvinnor som bär slöja har en begränsad frihet framför de som inte bär slöja.¹⁰²

”För att manifesteras sin nyvunna frihet klippte hon av sig sitt långa hår som nådde ända ner till knäveckan och hon gick till och med ut på stan utan sjal.”¹⁰³

Genom att nämna slöjan inom det ramverket får den utefter van Dijks föreställningar en symbolisk betydelse för förtryck eftersom frihet associeras med att ta av den. Det är inte själva verket att hon har flytt från en påfrestande familj som gör henne ”fri”. Utan det faktum att hon har klippt håret kort samt tagit av sig slöjan.¹⁰⁴

⁹⁹ van Dijk, 1993, s.264.

¹⁰⁰ *Dagens Nyheter*, ”Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]

¹⁰¹ *Dagens Nyheter*, ”Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]

¹⁰² van Dijk, 1993, s.264.

¹⁰³ *Dagens Nyheter*, ”Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]

¹⁰⁴ van Dijk, 1993, s.264.

Den förövare vars tidigare beteende som skildrats mest är mammans. Hon verkar ha haft en aktiv roll i att dottern lämnat hemmet men även i att lyckas få hem inne i tron om att familjen skulle hålla en bröllopsfest. Denna skildring har blivit påverkad av kontexten då rättegången i sig har lagt fokus på moderns roll i själva mordet vilket har gjort att skribenten fått förhålla sig till detta. Slutplädering, familjens hotfulla inverkan på vittnesmål och deras egna versioner av händelsen skrivs det återkommande och centrerat om.¹⁰⁵

Även en ansiktscensurerad bild på brodern poseras med en kraftig dolk som användes i ryggen på Abbas läggs upp.¹⁰⁶ Innan dess har man beskrivit mordprocessen ingående. På ett neutralt sätt förklarar skribenten exakt antal hugg, vad för slags olja som användes för tortyr, att våldet fortsatte efter Abbas död och avslutades med en skalpering. Efter en så målande beskrivning kan läsaren inte göra annat än att reagera på den för artikeln avslutande bilden. Bilden används helt enkelt som ett utav de diskursiva strategiernas retoriska verktyg för att manipulera känslor.¹⁰⁷

Artikeln avslutande ord fångar min uppmärksamhet'' (..) och den ensamma flickan från Högsby är ensamare än någonsin''. Detta är intressant eftersom språkanvändningen skiljer sig från övriga delar av texten som har varit mer neutralt men plötsligt blir emotionellt och får en retorisk betydelse. En slutkommentar som är skrivet på ett sådant vis resulterar även i mer empati för flickan än för Abbas som faktiskt är död och även dog på ett fruktansvärt sätt.¹⁰⁸ Men fokuseringen är inte helt oväntad eftersom det genomgående i texten har lagts en betoning på flickans ensamhet och längtan efter frihet men aldrig skildras Abbas som något annat än bara en mördad man från Afghanistan. Naturligtvis är även flickan ett offer men en betydande fokus på hennes lidande framför Abbas lidande dominerar via användandet av diskursiva strategier som verktyg. Ordval laddade för att framställa olika känslor baserat på fästmön eller Abbas har en bidragande effekt på hur läsaren upplever historien.¹⁰⁹

¹⁰⁵ *Dagens Nyheter*, '' Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]; van, Dijk, 1993, s.264.

¹⁰⁶ *Dagens Nyheter*, '' Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]

¹⁰⁷ van Dijk, 2004, s.264.

¹⁰⁸ *Dagens Nyheter*, '' Dödad, torterad och skändad, [Hämtad: 2017-05-17]; van Dijk, 1993, s.264.

¹⁰⁹ van Dijk, 2004, s.264.

5 Diskussion

Bland de offer som presenteras i min analys finns två kvinnliga och två manliga offer. Alla fyra hedersmodsfall skrivs i form av nyhetsartiklar som ämnar att informera om en nyhet men då detta inte alltid görs på ett neutralt sätt blir det påtagligt att texterna har påverkats utifrån olika faktorer. Ur min intersektionella feministiska teori fås en förståelse baserad på att de olika offren tillskrivs egenskaper som utöver genus även kan vara påverkade av etnicitet, klasstillhörighet och sexualitet.¹¹⁰

Pela och Fadime framställs genom att media använder normer där de som våldsoffer på grund av deras redan underställda position som kvinnor och genom språkbruk, val av innehåll, retoriska figurer och ordval upprätthåller just invandrarkvinnors underordning. Deras manliga förövaras ursprung och personligheter utmålas och används för att förstärka en patriarkal bild.¹¹¹ Båda offer som var invandrare och bosatta i svenska tätorter porträtteras genom kulturella värderingar samt föräldrars klasstillhörighet som hårt hållna och kontrollerade. Även betingade kvinnoförtryckande fördomar förstärks genomgående.¹¹²

Rasistiska och patriarkala normer samspelar i medias framställning av de kvinnliga invandraroffren.¹¹³ En från en privilegierad grupps egenkonstruerad uppfattning om de manliga släktingarnas värderingar, längtan efter frihet, rätten till bestämmande över sin sexualitet och strävan efter att vara ’’ svensk ’’ dominerar. Andra kvinnliga släktingar och mammornas roller förbises helt. Ett sådant innehåll blir inte av intresse eftersom det genast bryter mot redan uppställda normer och fungerar enligt van Dijk även som ett

¹¹⁰ De los Reyes & Mulinari, 2005, s.7.

¹¹¹ De los Reyes, 2005, i SOU: 2005:41, s.233.

¹¹² NCK, 2010, s.18.

¹¹³ De los Reyes, 2005, i SOU: 2005:41, s.233.

motstånd mot dominans. De skrivna texterna är främst, medvetet som omedvetet, ute efter en reproduktion av rasism och patriarkalt förtryck. Inget tydligt spår av utmanande av fördomar eller maktbalans syns i texterna utan istället upprätthåller de den sociala ojämlikhet som råder mellan svenskar och icke-svenskar.¹¹⁴

Medias roll i reproduktion av eller motstånd mot dominans grundas framförallt i deras sociala makt som ger dem privilegierade tillgång till att få leda diskursen.¹¹⁵ Utsatta grupper i samhället som saknar liknande tillgång till resurser riskerar att få sina röster ohörda men även att få deras talan förd av någon i en maktposition.¹¹⁶ Min mening är inte att försvara förövarna i fallen. Men sett till min intersektionella feministiska teori spelar förövarnas invandrarstatus i kombination till deras låga klasstillhörighet (arbetslöshet hos i alla fall en av förövarna) en avgörande roll kring varför diskursen domineras av en framställning av de kvinnliga offrens förövare.¹¹⁷

Faktumet att manliga hedersmordsoffer omskrivs borde i enlighet van Dijk vara ett steg i för ett motstånd mot dominans då det länge har brutit i artiklar kring hedersrelaterat våld som drabbar män.¹¹⁸ De manliga offrens framställning utifrån ett intersektionellt feministiskt perspektiv kan ses på som ett förstärkande av patriarkatets normbildning inom att inte alltför ofta betrakta män som offer.¹¹⁹ Det blir ännu tydligare då det i både Ramin och Abbas fall förekommer kvinnliga förövare men inte framställs de med negativt laddade ord och kontrollerande egenskaper i samma utsträckning som de manliga förövarna görs i de kvinnliga hedersmordsfallen. Fadime och Pelas förövare målas ut som extrema kontrollerande mördare men trots aktivt deltagande och fysiska bevis neutraliseras Abbas och Ramins kvinnliga förövare. Enligt van Dijk faller en sådan normalisering av ojämlikhet in i den hegemoniska diskursen. Något av samhällsstrukturen normaliserat påverkar ett beteende som verkar upprätthållande av det icke-jämställda syn-

¹¹⁴ van Dijk, 1993, s.254.

¹¹⁵ van Dijk, 1993, s.254.

¹¹⁶ Kamali, 2004, i Ahmedi, Larsson & Englund, s.33.

¹¹⁷ De los Reyes, 2005, i SOU: 2005:41, s.233–234.

¹¹⁸ van Dijk, 1993, s.254.

¹¹⁹ De los Reyes, 2005, i SOU: 2005:41, s.233.

sättet. Trots att forskare kommit överens om hedersvåld även riktas mot män så domine-
ras diskursen av kvinnliga offer.¹²⁰ Även studier, nationella satsningar och myndighet-
ers förebyggande arbete säger sig vilja rikta sig mot en inkluderande diskurs.¹²¹ Men
när diskursen ändå misslyckas inom ett inkluderande av andra offer på ett rättvist sätt
resulterar det i en reproduktion av ojämlikhet.¹²²

Diskussionen kring de manliga offren förs inte på ett lika empatisökande sätt som för de
kvinnliga. Både Ramin och Abbas hamnar i skymundan då fokus på deras artiklar
främst ligger kring mordprocessen i Ramins fall och mordprocessen och fästmäns liv i
Abbas fall. Sett ur de los Reyes och Muliniaris perspektiv påverkar utöver männens ge-
nus både etnicitet och klasstillhörighet diskursriktningen. Etnicitet betonas genomgå-
ende likt kvinnornas artiklar men för olika ändamål. I männens fall används inte kul-
turen som ett verktyg för att påvisa det förtryck de lever under eller för att stärka deras
roll som offer utan det är där för att fylla en generaliserande funktion.¹²³

Det faktum att männen befinner sig lågt ner i samhället genom att vara asylsökande be-
kräftas genom bristen på intresse för deras bakgrundshistoria, till skillnad från de kvinn-
liga offren som tillskrivs alla slags egenskaper och vars bakgrundshistorier blir viktiga
lämnas de manliga offrens tidigare liv osagd. Kvinnorna skildras med känsloladdat
språk, fångslande metaforer och genomtänkt historieberättning men när det kommer till
Ramin och Abbas finns inget intresse i att fånga empati. En total reproduktion av social
ojämlikhet genom subtila och vardagliga former av texterna som till synes först verkar
neutral men vid en jämförelse blir tydlig.¹²⁴

Sammanfattningsvis kan man utifrån van Dijk resonera på så sätt att media med sin
maktposition fungerar reproducerande av manliga hedersmordsoffers underställda posit-
ion inom svensk forskning, samhället och gentemot kvinnliga hedersmordsoffers helt
klart uppmärksammade status. Det minimala motstånd mot dominans som kan tyckas
göra i ett uppmärksammande och skrivande skriva om manliga hedersmordsoffer bör i

¹²⁰ NCK, 2010, s.10.

¹²¹ Länsstyrelsen Östergötland, Rapport nr: 2017:08, s.5,18.

¹²² van Dijk, 1993, s.255.

¹²³ De los Reyes & Mulinari, 2005, s.7.

¹²⁴ van Dijk, 1993, s.254.

stort sett inte räknas som en extrem normbrytande händelse men borde ändå uppfattas som ett steg i rätt riktning. Media lyckas även genom sin diskurs att reproducera den centralisering som sker kring kvinnliga hedersmordsoffers förövares etnicitet som generaliserar till ett gemensamt beteendemönster framför andra möjligen väsentliga faktorer. Artiklarnas kontext har självklart påverkat innehållet men mitt resultat av reproduktion av eller motstånd mot dominans påvisar ändå en övergripande bild som även vinner stöd i tidigare forskning där media upprätthåller faktumet att synen på manlig och kvinnliga offer domineras av olika faktorer som utefter samhället kan fungera ledande utifrån förutbestämde meningar.

Referenser

LITTERATUR

Ahmedi, Idris, Larsson, Stieg & Englund, Cecilia, 2004, *Debatten om hedersmord: feminism eller rasism*, Svartvitt, Stockholm.

De los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana, 2005, *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*, Liber, Malmö.

Kamali Masoud, 2004, ”Media, experter och rasismen”, i Ahmedi, Larsson & Englund, 2004, *Debatten om hedersmord: feminism eller rasism*, Svartvitt, Stockholm.

TIDNINGSPARTIKLAR

Aftonbladet, ”Drömde om att bo ihop”, januari, 23, 2002, [Hämtad: 2017-05-14]
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article10255105.ab>;

Dagens Nyheter, ”Dödad, torterad och skändad”, april, 9, 2006, [Hämtad: 2017-05-15]
<http://www.dn.se/nyheter/dodad-torterad-och-skandad/>

Göteborgsposten, ”Därför kidnappades och mördades Ramin Sherzaj”, februari, 23, 2017, [Hämtad: 2017-05-14] <https://www.svd.se/mordet-pa-pela-blev-en-vackarklocka>

Svenska Dagbladet ”Även män offer för hedersmord”, augusti, 17, 2013, [Hämtad: 25/4 2017] <https://www.svd.se/aven-man-offer-for-hedersmord>

Sveriges Radio ”Forskare: Utan kvinnor inget hedersförtryck” april, 20, 2017, [Hämtad: 25/4 2017] <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6677977>

Sveriges Radio, ”Killar både offer och förövare i hedersstruktur” april, 19, 2017, [Hämtad: 2017-05-23], <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6674136>

Sveriges Radio ”Kvinnor förtrycker i hederns namn”, april, 20, 2017, [Hämtad: 25/4 2017] <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6677977>

SVT Nyheter ”Tio år efter mordet på Fadime: ”Hedersvåld stort problem i Sverige ” januari, 20, 2012, [Hämtad: 12/4 2017] <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/tio-ar-efter-mordet-pa-fadime-hedersvald-stort-problem-i-sverige>

ÖVRIGA KÄLLOR

De los Reyes, Paulina, 2004, ”Intersektionalitet, makt och strukturell diskriminering”, i SOU: 2005:41: *Bortom vi och dom: Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Rapport, Fritzes offentliga publikationer.

Länsstyrelsen Östergötland, ”Insatser för att motverka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck”, Linköping, Rapport nr: 2017:08 , <http://www.lansstyrelsen.se/Ostergotland/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/2017%20Insatser%20f%C3%B6r%20att%20motverka%20och%20f%C3%B6rebygga%20hedersrelaterat%20v%C3%A5ld%20och%20f%C3%B6rtryck.pdf>

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), 2010, ”Hedersrelaterat våld och förtryck; en kunskaps och forskningsöversikt”, 1. Uppl., Uppsala, <http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/fulltext/145>

Schlytter, Astrid, Högdin, Sara, Ghadimi, Mariet, Backlund, Åsa & Rexvid, Devin'' Hedersrelaterat förtryck och våld i Stockholms stad'', Rapport 2009, Del 3. I, Stockholms stad, Stockholm

Van Dijk, Teun.,1993, '' Principles of Critical Discourse Analysis'', in Discourse and Society, vol. 4 nr 2, s.249-283.